

Ενημερωτικό Σημείωμα

Δικονομικά ζητήματα από την εφαρμογή της ΚΥΑ Δ1α/ΓΠ.οικ/1293/8.1.2021 ως προς τα πολιτικά δικαστήρια

Παναγιώτης Σ. Γιαννόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής ΔΠΘ

A. Εισαγωγή

Με την ΚΥΑ Δ1α/ΓΠ.οικ/1293/8.1.2021 **(ΚΥΑ)**¹ η Πολιτεία προχωρά σε ένα επιπλέον βήμα για την επανέναρξη της λειτουργίας των δικαστηρίων διευρύνοντας τον κύκλο των υποθέσεων που μπορούν να εισαχθούν προς συζήτηση στις διαδικασίες της εκούσιας δικαιοδοσίας και των ασφαλιστικών μέτρων. Κατά τα λοιπά διατηρούνται οι ρυθμίσεις της ΚΥΑ Δ1α/ΓΠ.οικ.: 2/2.1.2021² με μόνη εξαίρεση ως προς τα πολιτικά δικαστήρια, τη σύναψη συμβάσεων μεταβίβασης του ενεργητικού των υπό ειδική εκκαθάριση δημοσίων επιχειρήσεων (§ 5 στ. βια').

Στο παρόν σημείωμα επιχειρείται η ερμηνεία της νέας ρύθμισης κατά το μέτρο που αφορά τις υποθέσεις εκουσίας δικαιοδοσίας και ασφαλιστικών μέτρων και η ένταξη τους στις ευρύτερες προβληματικές του αστικού δικονομικού δικαίου.

B. Ασφαλιστικά Μέτρα

Κατά παρέκκλιση από την ΚΥΑ Δ1α/ΓΠ.οικ.: 2/2.1.2021 (**: η προηγούμενη ΚΥΑ**) ορίζεται πλέον ότι μπορούν να συζητούνται οι υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων, εφόσον δεν εξετάζονται μάρτυρες (§ 5 στ. βζ'). Από την αντιδιαστολή της διατύπωσης προς την § 5 στ. βζ' της προηγούμενης ΚΥΑ, η οποία απαριθμούσε περιοριστικά τα ασφαλιστικά μέτρα εγγυοδοσίας, προσημείωσης υποθήκης, συντηρητικής κατάσχεσης κινητής και ακίνητης περιουσίας, δικαστικής μεσεγγύησης, σφράγισης, αποσφράγισης, απογραφής, δημόσιας κατάθεσης και τις ευρωπαϊκές διαταγές δέσμευσης λογαριασμού, συνάγεται ότι πλέον συγχωρείται η συζήτηση όλων των υποθέσεων ασφαλιστικών μέτρων, εφόσον δεν προβλέπεται η εξέταση μαρτύρων. Επομένως, υπό τη νέα ΚΥΑ επιτρέπεται πλέον η συζήτηση αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων νομής και κατοχής, προσωρινής ρύθμισης κατάστασης, μετοίκησης (735 ΚΠολΔ) και προσωρινής επιδίκασης απαιτήσεων. Στο μέτρο που ο νόμος δεν διακρίνει

¹ ΦΕΚ Β', 30.

² ΦΕΚ Β', 1.

καταλαμβάνονται επίσης και οι υποθέσεις των μη γνήσιων υποθέσεων ασφαλιστικών μέτρων (π.χ. αιτήσεις αναστολής εκτέλεσης, ανακοπές διόρθωσης άρθρ. 954 § 4 ΚΠολΔ, αιτήσεις επίσπευσης νέου πλειστηριασμού κατά το άρθρο 966 ΚΠολΔ κ.ο.κ.). Αντίθετα με την προϊσχύσασα ΚΥΑ, η νέα ρύθμιση δεν αναφέρεται στην ανάκληση αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων ή στις διαφορές περί την εκτέλεση τους (702 ΚΠολΔ), πλην όμως ενόψει του γεγονότος ότι οι σχετικές υποθέσεις εισάγονται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, πρέπει να θεωρηθεί αυτονόητο ότι και υποθέσεις αυτές μπορούν να συζητηθούν. Η ίδια ερμηνευτική λύση θα πρέπει να γίνει δεκτή για την ταυτότητα του λόγου και αναφορικά με τις διαφορές από την εκτέλεση προσωρινών διαταγών.

Αναγκαία προϋπόθεση για το επιτρεπτό της συζήτησης αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων υπό τη νέα ΚΥΑ αποτελεί η υποβολή έγγραφης δήλωσης από τους πληρεξούσιους δικηγόρους των διαδίκων ότι η συγκεκριμένη υπόθεση θα εξεταστεί χωρίς την εξέταση μαρτύρων, η οποία κοινοποιείται στη γραμματεία του αρμοδίου δικαστηρίου με τη χρήση ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (§ 5 στ. ια'). Αν και η υποβολή κοινής δήλωσης από όλους τους πληρεξούσιους δικηγόρους είναι σκόπιμη προς διευκόλυνση των γραμματειών των δικαστηρίων, η διατύπωση της ρύθμισης δεν την επιβάλλει ως υποχρεωτική. Κατ' ακολουθίαν οι δηλώσεις μπορούν να υποβάλλονται και αυτοτελώς από έκαστο δικηγόρο. Αν δεν υποβληθεί δήλωση από τους πληρεξούσιους δικηγόρους όλων των πλευρών, η υπόθεση αποσύρεται οίκοθεν, χωρίς να απαιτείται η παρουσία των διαδίκων και των πληρεξουσίων δικηγόρων τους. Ενόψει της διευθέτησης αυτής, αποκλείεται εκ των πραγμάτων η δυνατότητα υποβολής της δήλωσης προφορικά στο ακροατήριο, αφού η υπόθεση έχει αποσυρθεί ήδη από την προτεραία της δικασίμου. Προφανές είναι πως η υποβολή των δηλώσεων αφορά τους πληρεξούσιους δικηγόρους των προσώπων που έχουν προσλάβει την ιδιότητα του διαδίκου μέχρι την προτεραία της δικασίμου. Εφόσον ο νόμος δεν διακρίνει, υποβολή δήλωσης θα απαιτείται και για τον κυρίως παρεμβαίνοντα, αφού η κύρια παρέμβαση στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων ασκείται με χωριστό δικόγραφο (arg 686 § 6 ΚΠολΔ εξ αντιδιαστολής). Δεν απαιτείται αντίθετα η υποβολή δηλώσεων από τρίτα πρόσωπα που προτίθενται να ασκήσουν πρόσθετη παρέμβαση κατά τη συζήτηση.

Εφόσον υποβληθούν δηλώσεις περί μη εξέτασης μαρτύρων, η υπόθεση εισάγεται προς συζήτηση κατά τα άρθρα 686 επ ΚΠολΔ. Αυτοπρόσωπη παράσταση των πληρεξουσίων δικηγόρων στο ακροατήριο είναι αναγκαία, αφού στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων δεν νοείται παράσταση με δήλωση 242 § 2 ΚΠολΔ.

Αιτήματα αναβολής μπορούν επίσης να υποβάλλονται συναινετικά από την παραμονή της δικασίμου σύμφωνα με το άρθρο 158 § 2 Ν. 4764/2020 (§ 5 στ. βη') ή εφόσον δεν υπάρχει συναίνεση του αντιδίκου, προφορικά στο ακροατήριο.

Κατά τη ρητή πρόβλεψη της § 5 στ. βζ' οι διάδικοι έχουν τη δυνατότητα προσκομιδής ενόρκων βεβαιώσεων προς υποκατάσταση του εμμάρτυρου αποδεικτικού μέσου. Προφανές είναι ότι ο νομοθέτης αναφέρεται σε διακριτική ευχέρεια των διαδίκων για την προσκομιδή ενόρκων βεβαιώσεων και δεν την ανάγει σε αναγκαία προϋπόθεση, ώστε να συζητηθεί η υπόθεση. Επιτρέπεται επομένως η συζήτηση υποθέσεων ασφαλιστικών μέτρων χωρίς την προσκομιδή ένορκης βεβαίωσης.

Δεδομένου ότι η ΚΥΑ δεν εισάγει άλλους περιορισμούς ή δικονομικές προβλέψεις για τη διαδικασία λήψης των ενόρκων βεβαιώσεων στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, ισχύουν τα γενικώς κρατούντα επί του θέματος. Κατ' ακολουθίαν σύμφωνα με την κρατούσα γνώμη θα συγχωρείται η λήψη των ενόρκων βεβαιώσεων ακόμη και χωρίς την κλήτευση του αντιδίκου³, θέση που φαίνεται να επικρατεί και υπό την ισχύ του Ν. 4335/2015⁴⁻⁵.

Η ΚΥΑ δεν εισάγει άλλους περιορισμούς για τη συζήτηση των υποθέσεων ασφαλιστικών μέτρων. Παρέπεται επομένως, ότι εφόσον υποβληθούν δηλώσεις των

³ ΑΠ 1857/2011, ΝΟΜΟΣ· ΑΠ 1150/2005, ΝΟΜΟΣ· ΕφΔωδ 179/2004, ΝΟΜΟΣ· ΕφΘρ 223/1999, Αρμ 1999. 1568· ΜΠρΚαβ 305/2015, ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΑθ 9781/2015, ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΛαμ 215/2015, ΝοΒ 2016. 903, σημ. Β. Χατζηιωάννου· ΜΠρΑθ 4205/2016, ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΑθ 7076/2016, ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΛαμ 134/2015, ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΚεφ 236/2012, ΝΟΜΟΣ κ.ο.κ.. Πρβλ. υπέρ της παλαιότερης, αντίθετης ερμηνευτικής γνώμης υπό την οποία απαιτούταν προηγούμενη κλήτευση του αντιδίκου και στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, ΕφΑθ 11955/1989, ΕλλΔνη 1991. 1012· ΜΠρΑθ 4188/2004, ΧρίΔ 2004. 920, σημ. Γιαννόπουλου· ΜΠρΑθ 8784/2003, ΕλλΔνη 2004. 597· ΜΠρΑθ 8426/2002, ΔΕΕ 2003. 974· ΜΠρΑθ 5208/2000, ΤοΣ 2000. 572· ΜΠρΑθ 28985/1998, ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΑθ 29613/1995, ΕλλΔνη 1998. 207· ΜΠρΑθ 13695/1994, ΕΕργΔ 1994. 1075· ΜΠρΠειρ 5375/2010, ΕΠολΔ 2011. 252, σημ. Γιαννόπουλου· ΕιρΧαν 155/2013, ΝΟΜΟΣ. Βλ. αναλυτικότερα, Γιαννόπουλο, Οι ένορκες βεβαιώσεις ως αποδεικτικό μέσο στην πολιτική δίκη, 2005, σ. 131επ· Χατζηιωάννου, Ένορκη βεβαίωση χωρίς κλήτευση του αντιδίκου στα ασφαλιστικά μέτρα, ιδίως μετά το Ν. 4335/2015 (παρατηρήσεις υπό την ΜΠρΛαμ 215/2015), ΝοΒ 2016. 906επ· Ιωαννίδη, Παρατηρήσεις υπό την ΜΠρΑμαλ 131/2018, ΕΠολΔ 2020.298 επ.

⁴ ΕφΑθ 2352/2019, ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΘεσ 5756/2016, ΕΠολΔ 2017.276 σημ. Γιαννόπουλου· ΜΠρΗλ 23/2019, Αρμ 2019.564· ΜΠρΗρ 231/2019, ΝΟΜΟΣ·, ΜΠρΑθ 7488/2017, sakkoulas-online· ΜΠρΞερ 56/2017, ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΘεσ 4953/2016, ΕλλΔνη 2016. 1709 σημ. Βαλμαντώνη· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κράνης), ΚΠολΔ, 2^η, 2020, άρθρ. 690 αρ. 7. Αντίθ. ΜΠρΑμαλ 131/2018, ΕΠολΔ 2020.298 σημ. Ιωαννίδη.

⁵ Προφανές είναι φυσικά ότι για μείζονα εξασφάλιση η διάδικοι δύνανται να κλητεύσουν τον αντίδικο στη λήψη της βεβαίωσης.

πληρεξουσίων δικηγόρων, ότι δεν προτίθενται να εξετάσουν μάρτυρες κατά τη συζήτηση, η εκδίκαση της υπόθεσης προχωρεί κανονικά. Επιτρέπεται επομένως η άσκηση πρόσθετης παρέμβασης προφορικά στο ακροατήριο (686 § 6 ΚΠολΔ) αλλά και ανταίτησης (686 § 6 ΚΠολΔ), ενώ θα απαιτείται η υποβολή σημειώματος μέσα στην προθεσμία που θα τάξει ο δικάζων δικαστής. Προφανές είναι, εντούτοις, ότι εφόσον ο προσθέτως παρεμβαίνων ζητήσει την εξέταση μάρτυρα η υπόθεση θα αναβάλλεται αναγκαστικά. Ανάλογος ενδοιασμός δεν δικαιολογείται στην περίπτωση της ανταίτησης, αφού η περίπτωση καλύπτεται από τη δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου του καθ' ου ότι δεν προτίθεται να εξετάσει μάρτυρες. Συνεπής εφαρμογή του γράμματος της § 5 στ. βζ' συνηγορεί υπέρ της εκδοχής ότι αφ' ης στιγμής ο νομοθέτης προέκρινε τη ρητή αναφορά μόνον στο εμμάρτυρο αποδεικτικό μέσο, εξ αντιδιαστολής θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι συγχωρείται η εξέταση διαδίκων στο ακροατήριο. Δικαιολογούνται εντούτοις αμφιβολίες για το κατά πόσον η διευθέτηση αυτή είναι συμβατή προς τις σταθμίσεις δημόσιας υγείας που θεραπεύει ο εξεταζόμενος περιορισμός του εμμάρτυρου αποδεικτικού μέσου.

Στις υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων που εισάγονται προς συζήτηση σύμφωνα με την § 5 στ. βζ', η διατήρηση του αιτήματος προσωρινής διαταγής προϋποθέτει την προφορική προβολή αιτήματος στο ακροατήριο. Εφόσον οι εν λόγω υποθέσεις εισάγονται κανονικά προς συζήτηση στο ακροατήριο με μόνο περιορισμό την αδυναμία εξέτασης μαρτύρων, θα πρέπει ακόμη να γίνει δεκτό ότι η διατήρηση της προσωρινής διαταγής καταλείπεται στην κυριαρχική αξιολόγηση του δικάζοντος δικαστή. Η ρύθμιση της § 5 στ. βι' δεν διακρίνει μεν, πλην όμως από τη ρητή αναφορά της σε παράταση με πράξη του προέδρου υπηρεσίας (και όχι του δικάζοντος δικαστή) είναι σαφές ότι αναφέρεται αποκλειστικά στις υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων, οι οποίες αποσύρονται οίκοθεν από το πινάκιο. Υποβολή αιτήματος για τη διατήρηση της προσωρινής διαταγής θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι απαιτείται και στην περίπτωση που το αίτημα για την αναβολή είναι μη συναινετικό και υποβάλλεται προφορικά στο ακροατήριο. Αντίθετα, σε όσες περιπτώσεις υποβάλλεται συναινετικό αίτημα αναβολής κατά το άρθρο 158 § 2 Ν. 4764/2020, θα εφαρμόζεται η ρύθμιση της § 5 στ. βι' και η διατήρηση της προσωρινής διαταγής θα χορηγείται οίκοθεν.

Εφόσον εισαχθεί υπόθεση ασφαλιστικών μέτρων προς συζήτηση χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της § 5 στ. ζ', τότε κηρύσσεται απαράδεκτη η συζήτηση.

Γ. Εκούσια δικαιοδοσία

Κατά παρέκκλιση από την προηγούμενη ΚΥΑ⁶ επιτρέπεται πλέον η εισαγωγή προς συζήτηση των υποθέσεων της εκούσιας δικαιοδοσίας, υπό τους ίδιους περιορισμούς, όπως και επί των υποθέσεων ασφαλιστικών μέτρων, δηλαδή ότι δεν θα εξετάζονται μάρτυρες. Κατά το σημείο αυτό η νέα ρύθμιση διευρύνει ουσιωδώς τον κύκλο των υποθέσεων που μπορούν να εισαχθούν προς συζήτηση, αφού μέχρι πρότινος επιτρεπόταν μόνον η συζήτηση των υποθέσεων δικαστικής συμπάραστασης (801 επ ΚΠολΔ)· συγχρόνως εισάγει και ένα πρόσθετο περιορισμό τον οποίο δεν προέβλεπε το προϊσχύσαν δίκαιο, το οποίο δεν απέκλειε τη δυνατότητα εξέτασης μάρτυρα κατά την επ' ακροατηρίω συζήτηση. Η νέα ρύθμιση καταλαμβάνει και τις υποθέσεις που εκκρεμούν στο Εφετείο.

Στο μέτρο που η ρύθμιση δεν διακρίνει πρέπει να γίνει δεκτό ότι καταλαμβάνεται το σύνολο των υποθέσεων της εκούσιας δικαιοδοσίας, συμπεριλαμβανομένων και των μη γνήσιων. Δεδομένης της ρητής αναφοράς της § 5 στ. βη' σε υποθέσεις που δικάζονται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας κατ' εφαρμογή ειδικών νόμων, παρέπεται ότι εισάγονται προς συζήτηση και οι υποθέσεις του Ν. 3869/2010. Τούτο επιβεβαιώνεται και από την αναφορά στο άρθρο 1 Ν. 4745/2020, η οποία υπό κάθε άλλη ερμηνευτική εκδοχή θα έπρεπε να εκληφθεί ως πλεονασμός με δεδομένο ότι κατά το χρονικό διάστημα της προβλεπόμενης ισχύος της νέας ρύθμισης (μέχρι τις 18.1.2021) δεν αναμένεται η κατάθεση δικογράφων ή η εκδίκαση υποθέσεων με βάση το Ν. 4745/2020. Υπό τη νέα ΚΥΑ εισάγονται ακόμη προς συζήτηση και οι υποθέσεις Κτηματολογίου που υπάγονται στην ύλη της εκούσιας δικαιοδοσίας (6 § 3, 16 § 5 Ν. 2664/1998).

Όπως και στις υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων, προϋπόθεση για την εισαγωγή υπόθεσης εκούσιας δικαιοδοσίας προς συζήτηση κατ' εφαρμογή της § 5 στ. βη' αποτελεί η υποβολή δήλωσης από τους πληρεξούσιους δικηγόρους, όλων των διαδίκων ότι δεν προτίθενται να εξετάσουν μάρτυρες. Με δεδομένη τη ρευστότητα της

⁶ Πρβλ. § 5 στ. βη' προηγούμενης ΚΥΑ.

έννοιας του διαδίκου στην εκούσια δικαιοδοσία⁷ θα πρέπει να γίνει δεκτό και εν προκειμένω ότι η υποχρέωση υποβολής δήλωσης περί μη εξέτασης μαρτύρων καταλαμβάνει όσα πρόσωπα προσέλαβαν την ιδιότητα του διαδίκου μέχρι την προτεραία της δικασίμου. Στις περιπτώσεις όπου μέχρι την προτεραία της δικασίμου δεν έχουν προσλάβει την ιδιότητα του διαδίκου άλλα πρόσωπα, θα αρκεί η δήλωση μόνον του αιτούντος. Αντίθετα, σε όσες περιπτώσεις έχει διαταχθεί η κοινοποίηση της αίτησης σε τρίτα πρόσωπα με πράξη του αρμόδιου δικαστή (748 § 3 ΚΠολΔ) θα απαιτείται η υποβολή δήλωσης και από πλευράς τους. Αμφίβολο είναι κατά πόσον θα απαιτείται η υποβολή δήλωσης από τον εισαγγελέα σε όσες περιπτώσεις μετέχει *ex officio* ως διάδικος στη δίκη της εκούσιας δικαιοδοσίας. Συνεπέστερη προς την διακηρυγμένη βούληση του νομοθέτη για την επανέναρξη της εκδίκασης των υποθέσεων της εκούσιας δικαιοδοσίας είναι η αρνητική εκδοχή. Άλλωστε η εμμονή στην αναγκαιότητα υποβολής δήλωσης από τον εισαγγελέα στην εξεταζόμενη περίπτωση θα επιβάρυνε τις εισαγγελικές αρχές, χωρίς ουσιαστικό αντιστάθμισμα, αφού αποτελεί κοινό τόπο στη δικαστηριακή πρακτική ότι η πιθανότητα προσαγωγής μάρτυρα από τον εισαγγελέα όταν ενεργεί ως διάδικος είναι καθαρά θεωρητική. Ο νόμος δεν διακρίνει ως προς την αναγκαιότητα υποβολής δήλωσης περί μη εξέτασης μάρτυρα μεταξύ πρώτου και δεύτερου βαθμού⁸. επιπλέον από την αντιδιαστολή μεταξύ της § 5 στ. βδ' και βη' είναι σαφές ότι η δυνατότητα παράστασης με δήλωση του άρθρου 242 ΚΠολΔ, επιφυλάσσεται αποκλειστικά στις υποθέσεις που δικάστηκαν κατά την τακτική και τις ειδικές διαδικασίες. Παρέπεται επομένως ότι η υποβολή

⁷ Αποτελεί κοινό τόπο ότι η ιδιότητα του διαδίκου στο πλαίσιο της εκούσιας δικαιοδοσίας αποκτάται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους: α) με την υποβολή αίτησης, κατ' άρθρο 747 ΚΠολΔ, για την εκδίκαση ορισμένης υπόθεσης της εκούσιας δικαιοδοσίας, β) τη διαταγή της κλήτευσης τους από το Δικαστήριο, είτε κατά τον προσδιορισμό της δικασίμου (άρθρο 748 § 3 ΚΠολΔ), είτε μεταγενέστερα, γ) την προσεπίκλησή τους από διάδικο ή αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο (άρθρο 753 ΚΠολΔ), ακόμη και αν δεν παρέμβουν στη δίκη, δ) την άσκηση κύριας ή πρόσθετης παρέμβασης (άρθρο 752 ΚΠολΔ), ε) την άσκηση τριτανακοπής (άρθρο 773 ΚΠολΔ). Βλ. ενδεικτ.: Μπέης, ΠολΔ, Εισαγ. άρθρ. 739, σ. 44-45· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Αρβανιτάκης), Εισαγ. άρθρ. 739-866 αρ. 12· Αρβανιτάκης, Οι διάδικοι στην πολιτική και διοικητική δίκη, 2005, σ. 165 επ· Αρβανιτάκης, Θέση προσώπου σε στερητική δικαστική συμπαράσταση και διάρκεια της παρασχεθείσας δικαστικής πληρεξουσιότητας, Αρμ 2019.448 επ: 449· ΑΠ 646/1975, ΝοΒ 1976.50· ΑΠ 41/2003, ΧρΙΔ 2003.445 σημ. Καστήριου· ΕφΑθ 10025/1982, ΕλλΔνη 1983.284· ΕφΑθ 612/1985, ΑρχΝ 1985.140· ΕφΑθ 10018/1986, ΝοΒ 1987.551· ΕφΘεσ 1969/1986, Αρμ 1986.808· ΕφΑθ 341/1991, Δ 1991.847· ΕφΔωδ 120/2004, ΝΟΜΟΣ· ΕφΔωδ 61/2006, ΝΟΜΟΣ· ΕφΘεσ 292/2009 Αρμ 2010.382· ΕφΘεσ 2699/2019, ΝΟΜΟΣ· ΕφΘεσ 429/2020, ΝΟΜΟΣ. Την ιδιότητα του διαδίκου αποκτά και ο εισαγγελέας πρωτοδικών (750 ΚΠολΔ) ανεξάρτητα αν κλητεύθηκε στην δίκη: (ενδεικτ.) ΜΠρΑθ 1953/2016, ΕΠολΔ 2017.1480. Αντίθετα, δεν προσλαμβάνουν την ιδιότητα του διαδίκου αλλά παραμένουν τρίτοι, εκείνοι κατά των οποίων απευθύνθηκε (και επιδόθηκε) η αίτηση, χωρίς τούτο να επιβάλλεται από το νόμο ή να διαταχθεί από το Δικαστήριο, ακόμη και αν παραστούν στη συζήτηση: ΜΠρΑθ 2795/2018, αδημ· ΜΠρΑθ 2682/2019, αδημ. Τα πρόσωπα αυτά, ως τρίτοι, εφόσον δικαιολογούν έννομο συμφέρον, δικαιούνται να παρέμβουν, οπότε καθίστανται διάδικοι: ΑΠ 1305/1994, ΕλλΔνη 1996. 638.

⁸ Arg e § 5 στ. βη': «Οι δίκες εκουσίας δικαιοδοσίας πρώτου και δεύτερου βαθμού...».

δήλωσης περί μη εξέτασης μαρτύρων θα είναι αναγκαία και στον δεύτερο βαθμό. Κατά συνεπή εφαρμογή της κρατούσας στη νομολογία γνώμη ότι στις υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας απαιτείται η αυτοπρόσωπη παράσταση των πληρεξουσίων δικηγόρων αποκλειόμενης της υποβολής δήλωσης του άρθρου 242 ΚΠολΔ⁹, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι για τη συζήτηση υποθέσεων της εκούσιας δικαιοδοσίας στο δεύτερο βαθμό απαιτείται τόσο η υποβολή δήλωσης περί μη εξέτασης μαρτύρων την παραμονή της δικασίμου, όσο και η εν συνεχεία παράσταση του πληρεξουσίου δικηγόρου στο ακροατήριο κατά τη συζήτηση. Τα παραπάνω δεν διαφοροποιούνται μεταξύ συζήτησης εφέσεων ενώπιον του Εφετείου και ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου (π.χ. στις υποθέσεις του Ν. 3869/2010). Κατά τα λοιπά ισχύουν όσα αναφέρθηκαν ήδη με αφορμή τις υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων.

Η διατύπωση της § 5 στ. βη' δεν διακρίνει αναφορικά με τις αιτήσεις παροχής προσωρινής έννομης προστασίας της εκούσιας δικαιοδοσίας (763 § 2, 781 ΚΠολΔ, 10 ΠτωχΚ). Κατά λογική τάξη επομένως θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι πλέον συγχωρείται η συζήτηση και αιτημάτων προσωρινής διαταγής ή αναστολής εκτέλεσης κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, προφανώς υπό τους όρους που ισχύουν και για τις υπόλοιπες υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας. Ανάλογη εφαρμογή της § 5στ. βι' δεν φαίνεται εδώ αναγκαία, αφού η τελευταία διάταξη φαίνεται προσανατολισμένη στις προσωρινές διαταγές του άρθρου 691 Α ΚΠολΔ. Η πρακτική σημασία του προβληματισμού για τη δυνατότητα ανάλογης εφαρμογής του άρθρου 691 Α ΚΠολΔ διαφαίνεται πάντως περιορισμένη, καθώς εκ του αποτελέσματος η συζήτηση αίτησης προσωρινής διαταγής κατά την εκούσια δικαιοδοσία, χωρίς την εξέταση μάρτυρα (που επιβάλλει ούτως ή άλλως η διατύπωση της § 5 στ. βη') θα προσομοιάζει αναγκαστικά στη διαδικασία που διαγράφει η § 5 στ. βι'.

Όπως και στα ασφαλιστικά μέτρα η προσκομιδή ενόρκων βεβαιώσεων παρέχεται ως δικονομική δυνατότητα του διαδίκου προς υποκατάσταση του εμμάρτυρου μέσου, χωρίς να ανάγεται σε εκ των ων ουκ άνευ προϋπόθεση για την συζήτηση της υπόθεσης. Εφόσον η ρύθμιση δεν διακρίνει, πρέπει να θεωρηθεί νοητή

⁹ Ενδεικτ. ΕφΑθ 7061/2004, ΕλλΔνη 2005.520· ΕφΠειρ 71/2005, ΧρΙΔ 2006. 807, σημ. Γιαννόπουλου· ΕφΑθ 1686/2006, ΕλλΔνη 2006.1105· ΕφΔωδ 165/2007, ΝΟΜΟΣ· ΕφΑθ 427/2008, ΕλλΔνη 2008.1493· ΕφΑθ 3057/2009, ΕλλΔνη 2009.1454· ΕφΠατρ 423/2011, ΝΟΜΟΣ· ΕφΔωδ 229/2013, ΝΟΜΟΣ· ΕφΛαρ 147/2013, ΝΟΜΟΣ· ΕφΘεσ 2479/2014, Αρμ 2016.2100· ΕφΠειρ 577/2014, ΝΟΜΟΣ· ΕφΠειρ 199/2014, ΝΟΜΟΣ· ΕφΔυτΜακ 49/2014, ΝΟΜΟΣ· ΕφΠειρ 332/2015, ΝΟΜΟΣ· ΕφΘεσ 40/2016, ΝΟΜΟΣ· ΕφΕυβ 26/2016, ΝΟΜΟΣ· ΕφΑθ 2495/2017, ΝΟΜΟΣ· ΕφΠειρ 181/2017, ΝΟΜΟΣ· ΕφΘεσ 2675/2018, ΕΠολΔ 2019.60 σημ. Γιαννόπουλου· ΕφΒορΑιγαίου 83/2018, sakkoulasonline κ.α. Πρβλ. όμως ΕφΠειρ 491/2014, ΝΟΜΟΣ· ΕφΠειρ 206/2015, ΝΟΜΟΣ· ΕφΠειρ 218/2015, ΝΟΜΟΣ

η προσκομιδή ενόρκων βεβαιώσεων και στο πλαίσιο αίτησης για την κήρυξη διαθήκης ως κύριας (811 § 3 ΚΠολΔ). Κλήτευση των υπολοίπων προσώπων που μετέχουν της διαδικασίας δεν απαιτείται, κατά συνεπή εφαρμογή της κρατούσας γνώμης στην ερμηνεία του άρθρου 759 § 3 ΚΠολΔ¹⁰⁻¹¹.

Κατά τα λοιπά, ως προς τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο ισχύουν οι ήδη διατυπωθείσες παρατηρήσεις για τη συζήτηση των αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την άσκηση πρόσθετης παρέμβασης στο ακροατήριο (752 § 2 ΚΠολΔ).

¹⁰ Μετά το Ν.4335/2015: ΜΠρΑθ 939/2020, ΝΟΜΟΣ· ΠΠρΠειρ 1315/2020, ΝΟΜΟΣ· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Αρβανιτάκης), άρθρ. 759 αρ. 1· Γιαννόπουλος, Η νέα διαδικασία εκδίκασης των αιτήσεων ρύθμισης υπερχρεωμένων νοικοκυριών κατά το Ν. 4745/2020. Μια κριτική αποτίμηση, Αρμ 2020. 1993 επ: 2009. Προ του Ν. 4335/2015: ΑΠ 289/1999, ΕλλΔνη 1999.1309· ΑΠ 131/2009, ΕλλΔνη 2009.709-710· Γιαννόπουλος, Οι ένορκες βεβαιώσεις ως αποδεικτικό μέσο στην πολιτική δίκη, 2005, σ. 128 επ μ.π.π.

¹¹ Προφανές είναι ότι προς μείζονα εξασφάλιση οι διάδικοι μπορούν να κλητεύσουν τα υπόλοιπα πρόσωπα που μετέχουν στη διαδικασία (stricto sensu στην εκουσία δικαιοδοσία κατά κανόνα δεν μπορεί να γίνει λόγος για αντίδικο).